

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravniškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenišli nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta „ „ 13.—
za četrt leta „ „ 6.50
za en mesec „ „ 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta „ „ 10.—
za četrt leta „ „ 5.—
za en mesec „ „ 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Izpremembra v ministrstvu.

Baron Gautsch hoče polagoma prenoviti svoje ministrstvo. Pri tem postopa kakor človek, ki ne čuti varnih tal pod nogami, ter tiplje pred sabo, preden stori korak naprej. Zato pa ne nadomešča starih ministrov z novimi, ampak le z začasnimi „voditelji“ ministrstev.

Nova voditelja naučnega in trgovskega ministrstva grof Auersperg in baron Bienerth pa nista vseč ne konservativnim, ne krščansko-socialnim krogom, ker sta liberalca. Gautsch se nagiblje, kakor vidimo, vedno bolj na liberalno stran, in to mora vzbuditi našo pozornost ob pravem času, preden se levica preveč ne okrepi. Prejšnjega krščanskim socialcem naklonjenega železniškega ministra Witteka je nadomestil birokratski liberalce kot „voditelj“. Tudi Call in dr. Hartel sta bila liberalca, a vendar nista bila bojovita nasprotnika krščansko-socialnih načel; o dveh naslednikih pa to ne velja. Bienerth je kot nečak Schmerlingov še posebno sumljiv. Zato pravi „Konservative Korespondenz“, da ima zdaj Gautschevo ministrstvo tako liberalen značaj, kakršnega ni imela še nobena avstrijska vlada, odkar so bili poraženi nemški liberalci. Izvzemši poljedelskega ministra imajo vsi ministri liberalno preteklost. Poslanci morajo biti pozorni, ker namerava Gautsch svoje liberalno ministrstvo izpremeniti v parlamentarno; ustvariti bi utegnil liberalno koalicijsko ministrstvo, ki bi prišlo na dan z liberalnimi zakoni. Gautsch bi rad odvrnil pozornost od nerednostnih bojov; a mesto njih bi izzvala taka liberalna „koalicija“ težke kulturne boje v Avstriji, na katere moramo biti pripravljeni.

Ruska Poljska.

V aršava, začetkom sept.

Od l. 1863. so v Varšavi ukinjeni vsi redovi in vse katoliške kongregacije. Te dni so nekateri katoliški veljaki vložili na carja prošnjo, naj se redovi in kongregacije zopet dovolijo. Na koncu pravijo: Naj se po delovanju pravih Kristovih služabnikov okrepi nramno trpeči narod, naj se z besedo in dejanjem širi krščanska ideja ljubezni bližnjega; naj se naš narod preradi duhovno v korist vsega Slovanstva, v slavo bratskega ruskega naroda in cele velike Rusije.

Umori so v Varšavi na dnevnem redu. Več policajev je že našlo smrt pri svojem težkem poslu. Poleg stavkajočih delavcev, ki hočejo zase svobodo združevanja in zborovanja in vsled tega čisto zadenejo ob policijo, nastopajo z vso podlostjo vse mestne propalce in vsi raznovrstni lopovi. En zgled: Gospodar restavracije Renaissance je velel, naj se ne puščajo vanjo zloglasne ženske. Poslovodja je seveda ubogal. Zato je pa 10. avgusta pridivil v restavracijo vlačugarski varuh in s tremi strelji iz samokresa podrl nadnatakarja.

Na Litvi se vidno širi poljski vpliv. Čudna reč! Med najljutejšim bojem ruskega uradništva proti poljski narodnosti, je na Litvi napredovala poljska misel in mnogo sel se je zadnjih 40 let popolsčilo. Litvinci so katoličani; svoje narodnosti niso mogli gojiti; zato so se privadili beloruskega na rečja, ki je nekako v sredi med poljščino in ruščino in tako jih je kot katoličane navezala nase poljska kultura.

Med ruskim duhovstvom je nastal velik strah, odkar je v troškem okraju prestopilo več staroobrednikov (razkolnikov) v

katoliške cerkev. Ti namreč niso Belirusi, marveč čisti moskali. S cerkvenimi društvi in s knjižnicami hočejo popje širiti pravoslavno misel in se boriti proti katolištvu. Tudi na Litvi upajo, da se bo odslej krščanski nauk po šolah poučeval v materinščini.

Nedavno so imeli poljski advokatje na Litvi svoj shod, kjer so obravnavali razna stanovska, pa tudi druga javna vprašanja. Sklenili so, revnejšemu ljudstvu brez razlike narodnosti dajati brezplačno pravno pomoč.

Časopisi so splošno poročali, da je dne 8. avgusta umrl mohilovski nadškof Jurij grof Sembeka v Galiciji. Rajni vladika je bil namreč na graščini svojega brata na počitkih. Prišel je zdrav; v 55. letu je umrl za trebušnim tifusom. Leta 1901. ga je papež Leon XIII. prekonizoval za ploškega škofa; leta 1903. pa že Pij X. za nadškofa mohilevskega. Bil je vnet za cerkev in narod. Tolerančni ukaz je začel prvi najenergičnejše uporabljati v svoji metropoliji. Brž je ukazal veroučiteljem, da morajo odslej krščanski nauk poučevati samo v materinščini. V njegovi metropoliji je v kratkem času prestopilo veliko število bivših uniato in pravoslavnih v katoliško cerkev; samo v selmski dekaniji krog 14.000. Ob mnogobrojni udeležbi cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov so ga pokopali.

Varsavski socialisti slave obešenega Okrzeja kot vzor junaka. Njemu v čast so priredili sijajen shod in vsem sodrugom razdelili opis njegove smrti. Nedavno so obsili dvajsetletnega žida Lejba Krauze, ki je streljal na stražnika, pa ga ni zadel. Mladi socialni demokrat je izgubil po obsodbi ves pogum. Vlekli so ga k vislicam s silo, in ker je strahu grozno kričal, so mu zamašili usta. Zrtva strasti!

Ustava, ki jo je dal Nikolaj II. je silno vznevoljila Poljake. O kaki samoupravi zanje ni nobene besede v njem. Pravi se samo, da se za Poljake in za nomadske narode izdajo posebni volivni predpisi. Vsepoljski listi in stranke so seveda polni srda nad tistimi, ki zagovarjajo pomirjenje z rusko državo. Sklenile so se brž ogromne manifestacije proti carskemu razglasu. Varšava, ki je že zdaj v vednem vulkanskem vnetju, po ti poti ne pride do zaželenega miru. Po zadnji štetvi (1904) šteje 771.382 prebivalcev med njimi 438.815 katolikov, 274.378 starevercev in 36.335 pravoslavnih. Zdravje je splošno dobro; umrljivost znaša 2083 na tisoč na leto. Strašno se pa množe samoumori in umori. V prošlem letu je bilo 139 samoumorov in 43 umorov; letos je v tem oziru še hujše.

Mednarodni protialkoholni kongres.

Budimpešta, 17. sept.

Zanimivi so bili podatki, ki so jih navajali na kongresu razni referenti o vplivu alkohola na vojake. Pri brzo-strelih zadene vojak, ki ni užil alkohola pri 200 strelih 359 krat, vojak pa, ki je povžil le malo piva, le 277 krat. Zanimivo je tudi to, da vojaki, ki užijejo alkohol, začetkoma streljajo spretno, pa kmalu opesajo in so docela negotovi. Vojaški zdravniki, ki so bili navzoči na kongresu, so zlasti poudarjali, da solnčnarica zadene večidel vojake, ki se pred pohodom napajajo z žganjem ali vinom. Na Švedskem so uvedli abstinenčna društva med častniki. Globoko zamišljeno je bilo predavanje socijologa Vandevelde iz Belgije. Dejal je, da mora vsakdo, ki hoče pobijati alkoholizem, obenem delati na to, da se izboljšajo delavske razmere sploh, ker večidel se delavstvo napaja z alkoholom le zato, da pozati svojo bedo in revščino.

Pri sklepni seji 16. t. m. je prišlo do protestov. Neki govornik iz Barolina je napadel katoličane zaradi sv. obhajila. Ti so protestirali in predsednik pri sobotnih razpravah, protestantski škof Schehle s Švedskega je izrazil obžalovanje nad temi neumnimi napadi. Pred sklepom kongresa

so se tudi sprli zmerni „temperenclerji“ in radikalni „abstinencclerji“. „Zmerni“ so zahtevali, naj „radikalni“ izpremene svoje pretirano taktiko. Prihodnji kongres se vrši v Stockholmu l. 1907.

Notranje politični položaj.

Posvetovanje pri Gautschu. Gautsch je povabil za prihodnji teden zastopnike vseh strank k sebi.

Italijani groze z obstrukcijo. „Piccolo“ piše, da nameravajo italijanski poslanci pričeti v zbornici takoj z obstrukcijo. Rovereski občinski zastop je sklenil resolucijo, ki zahteva popolno italijansko vseučilišče v Trstu.

Slezijski deželni predsednik postane najbrže dvorni svetnik upravnega sodišča baron Karol Heindol pl. Udynski. Sedanji začasni načelnik deželne vlade dvorni svetnik Marenzeller pa postane podpredsednik štajerskega deželnega šolskega sveta.

Zveza industrijcev proti starostnemu zavarovanju. Industrijci so zavzeli sledeče stališče: Zveza industrijcev nasprotuje Avstriji neprimernemu delavsko zavarovalnemu zakonskemu načrtu, ki bi izredno in težko zadel industrijo. Dokler ne nastanejo stalne razmere v naši državni polovici, naj se odgodi starostno zavarovalno vprašanje. Izpremembra zakona o bolniškem zavarovanju nasprotujejo, ker ima namen pomoči zavodom za slučaj nezgod. Le glede zavarovanja za slučaj nezgod menijo gospodje, da so navedeni zavodi potrebni preosnove. Nasproti temu stališču izkoriščevalcev naj nastopi delavstvo odločno!

Socialni demokrati proti Gautschu.

V soboto so se na Dunaju posvetovali zastopniki avstrijske socialne demokracije. Sklenili so, da skličejo prihodnji petek na Dunaj strankino državno konferenco, ki se bo posvetovala o Gautschevem napadu na volivno preosnovo.

Ogrska kriza in Hohenzolernci.

V preiskavi proti Zganyju se je zgodilo nekaj presenetljivega. Zmanjkalo je namreč iz preiskovalnih aktov pismo, ki ga je pisal Banffy Zganyju. Najbrže je to povzročil poštenjakovič „prevzvišeni“ Banffy, ker mu je bilo gotovo pismo jako neprijetno. Zatožni senat je sklenil, da ostane Zgany v preiskovalnem zaporu in pritrdil obtožbo drž. pravdnika, ki dolži Zganyja poziva za razžaljenje veličanstva. Preiskovalni sodnik zaslži baje še danes Fejervaryja in Banffyja.

Položaj na Ogrskem.

„Pester Lloyd“ piše, da naj združena večina nikakor ne misli, da se ji bo kralj usiljeval. Nekateri listi trdijo, da pride zopet na krmilo poslovno ministrstvo. Ket min. predsednika imenujejo grofa Khuena Hedervaryja in sedanjega trg ministra Vorösa. Neki vplivni politik Kósutove stranke je izjavil, da se je omajalo stališče Goluchowskega zato, ker je vladar na njegov svet dal Fejervaryju za rešitev notranje političnih zadev preste roke. Združena večina trdi, da Goluchowski ni prijazen Mažarom in bo zahtevala, če ona prevzame vladu, naj Goluchowski odstopi.

Položaj je brezupen. Koalicija prej ko slej stoji na stališču, da ima zbornica višje oblast nad armado. V zadnji seji neodvisne stranke sta se sprla Kósut in Apponyi, ki je svaril, naj stranka glede splošne volivne pravice ne zavzame nikakega stališča. Kósut je bil tako jezen, da je udaril ob mizo in zaklical: „Nismo v seji združene večine, marveč v seji neodvisne stranke, v kateri ne trpim taktike, ki lahko uniči stranko“. Kakor znano, je Kósut osebno pripravljen za spravo, ker bi rad postal minister, a osebni cesarjev sovražnik grof Apponyi je do zdaj preprečil še

vsak spravi poizkus. — V drugem četrt letu t. l. znašajo drž. dohodki na Ogrskem za 24 milijonov manj, kakor lani, a stroški so se zvišali za 14 in pol milijona. Vsega skupaj je došlo letos v državne blagajne 38.500.000 K manj kakor lani.

Nemiri na Japonskem.

Mikado je sprejel demisijsko ministra za notranje zadeve. Nasledoval mu bo dosedanja minister za poljedelstvo in trgovino, Kijura, ki bo svoj portfelj tudi v novi službi obdržal.

Maroko.

Poročajo, da se gotovo sporazumeta Nemčija in Francoska glede maročanskih spornih vprašanj. Maročanski roparji se oropali nemške, angleške in francoske kurirje na poti iz Tangerja v Fez.

Srbija.

Belgrad, 16. sept. Dne 21. t. m. odide kralj Peter na potovanje po zapadni Srbiji s prestolonaslednikom Bjordjem. Na potovanju ostane 12 dni. Po povratku v Belgrad gre kralj 10 okt. na velike vojaške vaje med Kragujevcem in Zajčarem. Dosedanja trgovinska pogodba bolgarsko-srbska je podaljšana do konca tega leta.

Nasprotniki katoličanstva na delu.

Zadnji dogodki izkazujejo očitno, da je nasprotnikom katoličanstva i v Avstriji zrasel greben nad vso mero. Pravkar je došlo poročilo, da so na shodu nemških mest v Brengenu sklenili pozvati vlado, naj predloži zakonski načrt, ki naj določa razrušljivost katoliškega zakona. Nečuvno, da se drznejo ti ljudje kaj takega zahtevati. Pametnejši bi bili, ako bi se pečali z gospodarstvom nemških mest.

Nedavno so zahtevali linški liberalni in socialnodemokratski občinski očetje, naj se uvede po šolah mesto kat. očenaja brezverska šolska molitev. In graško protestantsko glasilo „Grazer Tagblatt“ pozivlja graške mestne očete, naj uvedejo brezversko šolsko molitev, ker kat. šolska molitev „žali“ nekatoliške učence. Ker „Grazer Tagblatt“ terorizira graške mestne očete ni izključeno, da se usedejo na ta lep. In to tem rajši, ker bi taka „kulturna“ razprava v graškem občinskem svetu nametala nekaj peska v oči z gospodarstvom graške občine jako nezadovoljnih volivcev.

Ruska državna дума in koledar.

Petrogradski listi potrjujejo, da pride med raznimi vprašanji, o katerih se bo bavila državna дума, na dnevni red tudi vprašanje glede reforme ruskega koledarja, katerega se namerava nadomestiti z gregorijanskim koledarjem.

Vojne priprave na Norveškem in Švedskem.

„Aftonposten“ poroča, da sta dva švedska polka s 4000 možmi in švedski brzojavni oddelke odročila iz Stockholma v Charlottenberg. „Tageblatt“ poroča, da mobilizujejo Norvežanci stalno armado, deželno brambo in črno vojsko. Z mobilizacijo hočejo Norvežani vplivati na posvetovanja v Karlstadu.

Vstaja v nemški Afriki.

Guvernér grof Goetzen brzojavlja: Pomorska pehota je na avstrijskem Lloydovem parniku „Körber“ dospela 16 t. m. v Dar es Salaam. V okrajih Mahugo in Iringa se je več rodov uprlo. V Iringu nastanjena varstvena četa je pod poveljstvom stotnika Nigmanna v Utshungsee-obmejnih gorah porazila vstaše. Poglavarji Vaehe-rodov so pri stotniku Nigmannu. V jugozahodni Afriki je nanovo imenovani guvernér pl. Lindequist izdelal program. Vstaše, katerim načeljuje Morenga, hoče izlepa pomiriti, čete Henrika Vitboja pa brez usmiljenja zasledovati in postreliti. Generalni konzul tega okrožja javlja, da nemška vlada ni v boju proti Hererom

najela Burov, ampak jih le z dovoljenjem kapske kolonije rabi za vodnike. Hamburške Batanga-čvrške in trgovska družba „Süd kamerun“ dolžita druga drugo, da sta odgovorni za nemire v južnem Kamerunu, ker pridobivati gumi s pomočjo roparskih pohodov, pri katerih ju zalotijo domačini in pobijejo. Sicer pa je odposlala vlada iz jugozahodne Afrike le en uradni brzojav 16. t. m., ki se glasi: Major Meister je 13. t. m. pobil sovražnika pri Haruhas. Po šesturnem pohodu v visoko gorovje in hudem peturnem boju je vrgel Hotentote iz njihovih postojank. Imeli so 60 mrtvih.

Ruski vojak streljal na pruskega državljana.

Iz Berolina poročajo: Na nekem travniku v bližini rusko-pruske meje pri Pjekarju v Pruski Sleziji je delal delavec Michalez. Mož je pil žganje; neki ruski vojak je izvalil Michaleza čez mejo. Michalez je dal vojaku steklenico in se hotel vrniti nazaj. A tu je zaklical Rus: „Stoj, ali pa ustrelim, ker nimaš potnega lista.“ Dasi je Michalez takej obstal, je vojak ustrelil nanj in ga ranil na nogi. Nato je vsled strele došel ruski kapitan z več vojaki, ki so odpeljali ranjenca na rusko postajo. Zadeva je naznanjena pruskim oblastem.

Rusija.

Volitve v gosudarstvenno dumo na Ruskem Poljskem. Solskijeva komisija je izdelala volilni red za gosudarstvenno dumo za deset gubernij Ruske Poljske. Po 75 let h, kar je Rusija tu odpravila ustave, se vrše letos zopet volitve. Medtem, ko voli na ostalem Ruskem 250 000 prebivalcev po enega poslanca, pride tu po en poslanec šele na 385 000 prebivalcev. Poljaki volijo 27 poslancev. Varšava voli 2, Lodz enega poslanca. V varšavski guberniji izvolijo 4, v protkovski 3 in v lubinski po dva v ostalih gubernijah pa po enega poslanca. Volilno pravico na Ruskem Poljskem imajo: 1. V kuriji posestnikov vsi kmetje, ki so lastniki najmanj treh oralov; 2. v kuriji veleposestnikov oni, ki imajo najmanj 200 oralov zemljišča; 3. v mestni kuriji posestniki, ki imajo najmanj 500 rubljev vrednosti in oni, ki plačujejo na leto 500 rubljev, v Varšavi in Lodzu pa nad 1200 rubljev stanarine. Vsaka kurija izvoli volivne može, in sicer izvolijo veleposestniki 283, meščani 185 in kmetje 255 volilnih mož, skupaj torej 721, ki izvolijo nato 27 poslancev za dumo. Izmed poslancev mora biti 10 kmetov. Stevilo volivcev cenijo na 36 133. Judovski listi sodijo, da bo izvoljen v Varšavi za poslanca en jud radikalno-napredne stranke in en radikalni Poljak, v Lodzu tudi rad. napredni jud. Ostali poslanci bodo pristaši vesplošne narodne demokratične stranke, le v kjeleški guberniji bo izvoljen pristaš spravne stranke, v suvalski guberniji bo izvoljen za poslanca Litavec, v svedleški pa Rusin.

Vstaja na Kavkazu. Iz Tifisa poročajo, da je od 14. nadalje mirno. V Kutajcu je pa splošna vstaja. Dne 16. t. m. je brzojavil v Tiflis general Sirinkin iz Baku: Streljanje je čuti po raznih mestnih delih. Pri spopadih je bilo nekaj oseb ubitih. Položaj je nevaren, ker se Tata-ri jako razburjeni iz kijevskega okraja pošiljajo vojaštvo 21. armadnega zbora na Kavkaz. V Peterburgu cenijo škodo, ki jo je povzročila vstaja v Baku na 1,500.000 rubljev. A veliko večja škoda je v trgovini, ker je vstaja preprečila promet.

Varstvene odredbe za naftno obrt. Car je ukazal, naj se vrši koncem meseca septembra v Peterburgu kongres lastnikov naftnih vrelcev in premogov. Kongresu bo predsedoval finančni minister. V bakuško okolico odpošljejo številno vojaštvo, da zaduši nemire. Za varstvo naftne industrije ustanove posebno policijo.

Kako postopajo z jetniki na Ruskem. „Berliner Tageblatt“ poroča iz Lodza: Več družin se je pritožilo zaradi surovega nastopa vojakov, ko so prišli v gledališče mnogo oseb. Vojaki so tolkli po jetnikih s kopiti, tudi po ženskah in otrocih. Petm moškim so zdrobili čeljusti, neki ženski so ranili oko in ji izbili zoba, 14 učenecv so pretepli z biči. Več oseb je omedlelo, ne da bi jim pomagali.

Na Finsko je odpotovala dne 16. t. m. carjeva rodbina.

Poljska deputacija v Petrovem dvorcu. Knez Lubomirski, grof Wlepolski in knez Radziwill so se podali s spomenico varšavskega nadškofa Popiela v Petrov dvorec, da prosijo za poljski učni jezik.

Zasedanje gosudarstvenne dume bo trajala vsako leto sedem mesecev.

Bojkot varšavskih visokošolcev. Vseučiliščniki, slušatelji na tehnik in za živinozdravništvo so sklenili, da nočejo pohajati predavanj.

V najem namerava oddati ruska vlada Vislske proge Družbi železniške proge Varšava Dunaj.

Položaj v Baku. Mesto je razdeljeno v armenski in tatarski tabor. Dasi se je prebivalstvo umirilo, so še vse pisarne in trgovine zaprte. Se vedno se vrše zahrbtni napadi z bedalci. Ne streljajo pa zato več, ker se boje, da bi vojaštvo streljalo. Nepri- merno so se podražila živila.

Novo rusko ministrstvo. Poročajo, da nameravajo ustanoviti na Ruskem trgovinsko ministrstvo. Trgovinski minister postane baje Timiriazev.

Odeški vseučiliški profesorski zbor je sklenil, da profesorji ne predavajo toliko časa, dokler ne odpravijo vojnega stanja in se ne povrne na vseučilišče odpuščena profesorja Orzensky in Tarazjevič.

Vesti z Balkana.

Belgrad, 15. sept. V soboto je obkolil turški bataljon z eno baterijo dve srbski četi na gori Kozjak med Kumanovom in Krivo Palanko. Srbske čete sta imeli po 35 mož. Boj je trajal v soboto cel dan in v nedeljo. Podrobnosti še niso znane. Ve se le, da so srbske izgube neznatne, turške pa velike. Srbi so s silnim naskokom na turške baterije razbili Turke. Petem so se pa peva- joč zatekli v goro. To se je zgodilo v vasi Paklište.

Belgrad, 17. septembra. Turška vlada je odklonila dati srbski vladi zaradi dogodbob meji pri Kuršumliji zadoščenje, ker hoče, da preje konstatira skupna komisija, če so se napada res udeležile tudi srbske čete. Doslej srbska vlada tega predloga še ni sprejela.

Belgrad, 17. septembra. Vladni list „O d j e k“ konstatuje ob priliki obmejne- ga napada, da so pobratimstva med rednimi turškimi četami in arnavtskimi razbojniki na dnevnem redu; nenavadno pa je dejstvo, da se pobija častnike in člane komisij. Če Turčija ne bo dala zadoščenja in plačila odškodnine za redbine padlih Srbav, bo Srbija primorana poseči po ostrejših sredstvih, od- klanjajoč vsako odgovornost za nadaljne posledice.

Carigrad, 17. septembra. Turška vlada je obvestila poslanike vevlasti o boju pri Mogili v monastirskem vilajetu. Turške čete so zaznale, da se v Mogili skriva razbojnik Dinko, napravile zasedo in ga na- padle. 9 razbojnikov je bilo ubitih, našli so pri njih mnogo municije. Generalni nadzor- nik je izjavil civilnim agentom, naj sami prisostvujejo novi preiskavi, ako jih to ob- vestilo ne bo zadovoljilo.

Iz Novega mesta.

Volilni shod v Novem mestu

zaradi občinskih volitev je pokazal, pod te- rorizmom kakih ljudi stoji zdaj novomeška občina. Ob 2. uri popoldne je bil napovedan shod, ki ga je sklical g. Malovič, da se na njem volivci pametno pomenijo o mestnem gospodarstvu in postavijo kandidate za vo- litve. Sio se je za postopanje v III. razredu, ki šteje čez 360 volivcev, kateri so seveda silno prizadeti pri tem važnem vprašanju, od katerega je odvisna bodočnost mestnega razvoja. A so ljudje, ki jim ni nič za pa- meten razgovor, ampak ki hočejo, da se vrši vse tako naprej, da naš meščanski obrtnik nima nobenega vpliva na mestno gospodarstvo. Že ob 3 četrt na dve je pri- peljal g. Rozman svoj eskadron, ki je dre- siran za razgrajanje. Bila je čudna družba, kavalerija in pehota najrazličnejšega ka- lobra, le volivcev je bilo med njimi malo, najmanj pa iz tretjega razreda. V družbi znanih socialnodemokratskih kričacev smo zagledali z začudenjem de- želnosodnega svetnika, dr- žavnopravnega substituta, davčne in poštne uradnike, profesorja in uradnike okraj- nega sodišča in študente. In ta družba je prišla s skupnim namenom, da iz- rine novomeškega obrtnika iz razreda, v katerem naj bi sam odločeval o svojem stanu in zastopstvu. G. dvorni svetnik Su- klje, ki je prišel tudi povabljen na zboro- vanje, je opozoril, da je to shod volilcev, da torej nevolilci nimajo prestora na tem zborovanju. A dasi je bilo med to družbo kakih 60 oseb najmanj ena četrtna nevo- livcev se za ta opomin niso zmenili. — Shod bi moral otvoriti sklicatelj, a ti volivci in nevolivci so kar proglasili za predsednika Slančevega pisarja Kraigherja, ki je začel takoj čenčati o intrigah, spletkah itd. Sklicatelj g. Malovič je hotel prebrati do- pis okrajnega glavarstva, ki izrecno pravi, da je shod omejen na volivce in da je g. Malovič odgovoren za red, a niso ga pu- stili, dasi so imeli med seboj poklicane varhepostave (!).

K besedi se je oglašil Rozman, ki ni vedel o obrtnih težnjah povedati ničesar, ampak je ostro osebno napadal g. dvornega svetnika Šuklja, kateremu je očital, da je bil nihilist, mladostenec, in je sedaj „stra- sten klerikalec“ in baje hoče biti deželni glavar! Glavni efekt je pa mislil doseči z zasebnim pismom, ki ga je svoj čas pisal

g. dvorni svetnik tedanjemu županu dr. Se- guli še kot novomeški poslanec zaradi sejmišča l. 1900, v katerem pravi Šuklje na koncu šaljivo: Fiat iustitia, pe- reat Kandia. Iz tega je hotel Rozman doka- kazati, da Šuklje vse le za nos vodi. Nato je predlagal kandidate za II. in III. razred, z dostavkom, da I. razred prepuste uradni- kom. Navzoči uradniki, ki so glasovali za to, da se njim prepusti I. razred, pa niso privoščili obrtniku iste pravice in so s po- balinskimi nevolivci vred usilili pri glaso- vanju tudi II. in III. razredu svoje kandi- date.

G. dvorni svetnik Šuklje, ki je bil tako robato izzvan, se je oglašil k besedi. A to čudno predsedstvo mu ni hotelo dati besede. „Predsednik“—pisač je vpil: Tu imam le jaz oblast! Šuklje nima nobenih zaslug! Mi smo ga naredili za dvornega svetnika! Meni je vse eno: Ali pisar ali dvorni svetnik! In to pusto neumno razgrajanje so podpirali omenjeni c. kr. uradniki! Cujemo, da so se nekateri potem sramovali in se izkušali opravičevati proti g. dvornemu svet- niku, a vendar se dejansko oni odgovorni za ta predpustni nastop svoje inteligence. Ko so se ti žalostni junaki iznebili svojih zabavljic na g. dvornega svetnika, so bili pa tudi pri kraju s svojo modrostjo. Ker niso vedeli nič več povedati, so zapustili dvorano in si šligasit vročo žejjo. Ostali so še volivci-ebtniki, ki so zboro- vali dalje.

G. dvorni svetnik Šuklje

je zdaj tu v mirni in dostojni družbi pojasnil neosnovanost napadov, zlasti glede Kandije. Navzlic njegovemu prizadevanju, ki se je kot novomeški poslanec vedno pote- goval za koristi mesta, je potem, ko ni bil več poslanec, ministrstvo potrdilo kandijan- sko pravico do sejmišča, podeljeno mu l. 1851, a ne izkoriščeno. Ko je Kandija nakupila prostor za 10.000 gld. in se celo zaradi tega zadolžila, je videl, da Kandija ne more izhajati, ako nima tudi trgovine s prešiči pod 1 letom. Njegova dolžnost kot častnega člana šmihelske občine je bila, da se potegne za to njihovo trgovinsko pra- vico, kakršna je pri vseh drugih sejmovih. Moral je pa misliti tudi na to, da so dvojni tedenski sejmi blizu skupaj preveč za kmeta. To je moral upoštevati zato, ker ne misli samo na danes, ampak ker ima pred očmi ves nadaljni razvoj Novega mesta. Računati se mora namreč s tem, da se združita nekoč Novo mesto in Kandija. Potem mora itak odpasti novomeški sejem in se premestiti na kandijansko stran. Glede zedinjenja z Novim mestom pa stavi Kandija svoje po- goje. Dobila je že sejmovo, za gimnazijo in za žensko bolnico ni v mestu pripravne- šega prostora. A Kandijotje pravije: Mi si hočemo varovati svojo samostojnost, mi se čutimo, in se ne podamo pod jarem onega terorizma, ki ga v mestu izvršuje dr. Slanc in njegova klika. V tem oziru so se- danje volitve velikanskega po- mena za Novo mesto, ker ako ta klika zmaga v III. razredu, bo to jako neugodno vplivalo na rešitev vprašanja o združitvi.

Volilni shod

je na to votiral gosp. dvornemu svetniku Šukljetu zahvalo in prizna- nje, da kot novomeški častni občan skrbi tudi za novomeške razmere. Shod izreče priznanje g. županu pl. Sladoviču in končno postavi samostojne kandidate za III. razred.

Zloraba zasebnega pisma.

Pri vseh dostojnih in omikanih ljudeh velja zasebno pismo kot tajnost. Le z do- voljenjem adresata se porabljajo taka pisma. Na shodu v Novem mestu pa se je zlorab- ljalo pismo od nekoga na katerega ni bilo naslovljeno. Poznamo sicer dr. Segulo, da je miren in dostojen mož, in zato tem bolj ob- žalujemo, da svojih privatnih pisem bolj ne varuje, da bi ne prišla v roke takim lju- dem, ki potem greše na njegovo odgo- vornost!

Vzor,

ki so ga posedli pred novomeške volivce Slančevi pristaši, je kaj čuden zgled za tam navzoče gg. uradnike. Cujemo, da je zapu- stil poseben spomin pri znanem ljubljanskem odvetniku.

Obrtni shod

pri Pintarju v Kandiji je bil izvrstno ob- iskan. Predsedoval je gospod Frančič. Dvorana je bila natlačeno polna. Gospod dr. Žitnik je natančno poročal o stanju obrtne zakonske predloge in o težnjah obrt- ništva. Gospod dvorni svetnik Šuklje je naglašal, da je dolžnost vsakega pametnega politika, v sedanjih razmerah vse sile po- svetiti temu, da se obranita kmečki in obrtni stan, ki sta stebra države. Ostanke obrtnega stanu nam sedaj pričaje samo še o njegovi nekdanji moči. V Novem mestu se pogosto čuje trditve: Mi živimo od uradnikov. A to ni dostojno mišljenje za svobodnega me- ščana, kajti v resnici uradniki žive od žuljev obrtnikov! Obrtni stan se mora dvigniti, da se mu ne bo moglo več primeriti, da bi mu krdele

uradnikov, ki že imajo I. razred, oktroiralo svoje kandidate še za II. in III. razred! — Obrtniki se izrazili gospodu poslancu dr. Žitniku priznanje in zahvalo za njegov trud.

Socialnodemokratski fantički

so izkušali motiti obrtni shod, a so jih obrt- niki mirili: „Tiho, otroci, sicer vas vržemo vuni!“ Gospod vladni komisar dr. Žužek, ki se je objektivno vedel, je fantiče opozarjal k miru sicer bo načelnik postopal proti njim. Tako se je pokazalo tudi ob tej priložnosti, kje so pametni možje in kje je neumno kričaštvo.

Uradništvo in nepostavnost.

Zborovanje je bilo nepostavno, dokler je bila navzoča nevelivska tolpa. Kako se naj sodi o onih, ki so po- klicani, da varujejo posta- vo, pa so jo pomagali kršiti?

Volivna borba

bo huda, kajti pobalinski nastop teroristične klike je opravičeno razljutil poštene obrt- nike.

Dnevne novice.

G. dvorni svetnik Šuklje se je odpeljal danes na Dunaj. Povabljen je k otvoritvi železnice Schwarzach-St. Vid-Bad Gastein, ki se vrši v sredo v prisotnosti cesarjevi.

Skofijski zavodi sv. Stani- slava v St. Vidu. V četrtek dne 21. septembra se bodo slovesno otvo- rili škofijski zavodi v St. Vidu. Slovesnost se bo vršila po tem le redu: 1. ob devetih dopoldne blagoslov hiše; 2. peta sv. maša v kapeli; 3. govor knezoškofa o namenu zavodov; 4. govor gosp. arhitekta Jos. pl. Vancaša o zidavi v dvorani; 5. ogled hiše in njenih naprav. Da se p. t. ljubljancem udeležitev olajša, naprosil se je poseben vlek za ta dan. Vozni red je: z južnega kolodvora pojde vlak ob 8.30 dopoldne, z državnega kolodvora pojde vlak ob 8.36 dopoldne, v Vižmarje pride vlak ob 8.44 dopoldne. Nazaj: iz Vižmarij odide vlak ob 1.05 popoldne, na državni kolodvor pride ob 1.10 popoldne, na južni kolodvor pride ob 1.16 popoldne. Cene za tje in nazaj so: III. razred 60 v., II. razred 1 K. Karte se bodo dobivale kakor po navadi pri bla- gajni.

Prešernov spomenik in kranjska deželna vlada. „Nov. Vremja“ poroča iz Ljubljane, da je sijajni govor g. Zabolotskega izzval velike manifestacije na adresi Rusije ter da se je na banketu nazdravilo ruskemu prevajavcu Prešerna akademiku Koršu, ter nadaljuje: Učalila je ob odkritju Prešernovega spome- nika popolna odsotnost avstrijskih oblasti, ne glede na to, da je soproga deželnega predsednika Rusinja, rojena grofica Apraksin.

Izpremembe pri sodiščih.

Okrajni sodnik Gvido Visconti je premeščen iz Marnbergu v Beljak, za okr. sodnika v Marbergu je imenovan sednijski adjunkt v Brežicah Jožef Roth. Preme- ščeni so: sednijski adjunkt dr. Polenšek iz Vipave v Radeče, dr. Pajnič iz No- vega mesta v Kamnik, dr. Rostok iz Sv. Lenarta v Konjice, J. Kozina iz Mokro- noga v Novo mesto, Valentin Levič- nik iz Kranjske Gore in Adolf Kai- ser iz Radeč v Ljubljano, dr. Jožef Os- watitsch iz Sevnice v Brežice. Ad- junkti so postali avskultanti: Gvido Mi- helič v Vipavi, Richard Sellyey v sevnici, Anton Kuder v Mokronogu, dr. Gvidon Bouvier v Borovljah, Martin Zwitter v Crnomlju, dr. Am- brož Petrowitsch v St. Lenartu, Hugo Luschin v Radovljici, dr. Pav- liček v Rogatcu in dr. Jakob Jan v Kranjski Gori.

Kmetijska šola na Grmu. De- želni odbor vabi sedaj v to šolo. Ogrevani smo se vedno za to šolo in jo priporočali. Letos se je pa na tej šoli nekaj predruga- čilo, da ne moremo brezpogojno priporočati našim kmetovalcem, da bi pošiljali svoje si- novce na to šolo. Z odlokom z dne 11. apr. 1905 je dovolil dež. odbor kranjski (g. grof Barbo ima menda to šolo v svojem področju) učen- cem kmetijske šole prost izhod in obisk gostila ob nedeljah in praznikih. Povdarjalo se je večkrat v raznih vabilih in priporo- čilih, da se učenci kmetijske šole vadijo v varčnosti. Saj je res našim gospodarjem varčnost pred vsem potrebna. Lepa varčnost

in napeljevanje k varčnosti bode to, ko bodo 16 do 18letni fantki ob nedeljah in praznikih obiskovali gostilne in se vračali vinjeni v zavod. H krščanskemu nauku v cerkev se jim ne dovoli, v gostilno pa bodo morali iti, da ne bodo od tovarišev zaničevani. Mi smo od gojencev samih izvedeli, da so bili tako proti svoji volji prisiljeni k obisku gostiln. Naš slovenski kmet že tako rad pije in ne rabi zato še posebne šole. Deželni odbor je sploh s tem odlokom zadal velik udarec disciplini. Mi bi želeli, da bi se rajše drugače preskrbelo boljše za gojence, ki so opravičeno mnogokrat pekali svojo nevoljo.

Koledar „Katol. tisk. društva“ za 1906 je dotiskan in se danes decela razpešlje. Kdor bi ga ne dobil po pomoti, naj ga izvoli reklamirati. Priložene položnice naj porabijo gg člani pri pošiljavi članarine. Gosp. ustanovniki, podporniki in pa oni gosp. člani, ki so članarino že poslali, porabijo položnice lahko v drug namen. Prečrtati treba samo dotično besedo.

— **40letnico mašništva** obhajali so dne pretekli mesec na Brezjah pri Mariji Pomagaj sledeči pred. duhovniki: Ažman Jan, duhovni svetnik, župnik v Gorjah; Jereb Matej, župnik v Predvoru; Kadunc Matija, župnik v Preloki; Pavlič Damijan, župnik v Kestanjevici; Notar Anton, ekspozit v Sturjah pri Sežani; Pristov Simon, beneficijant v St. Vidu pri Zatični. Zaradi bolezni ali zaradi drugih vzrokov so bili zadržani: Žužek Janez, amerikanski misijonar, sedaj v Vodichah; Tomazin Ignacij, misijonar v Ameriki; Solar Franc, v pokoju v Stari Loki; Pečar Jožef, v pokoju v Kranjski Gori; dr. Meglič Mihael, župnik v Stičnem pri Dunaju. Udeleženci so se zbrali prejšnji dan v samostanu očetov frančiškanov na Brezjah, kjer jim je pri večerji pred. duh. svetnik Ažman Jan na kratko omenil življenjepisa, kraj in čas smrti vseh umrlih sošolcev, katerih se je že veliko preselilo v večnost. Slavljencem je nadalje naznanil in prebral pismo sv. Očeta, v katerem je podelil vsem apostolski blagoslov. Na dan slavnosti daroval je peto sv. mašo ob 6. uri č. g. župnik Jereb, med katero je pel domači brezjanski pevski zbor pod vodstvom g. Boleta. Na to je imel pred. g. svetnik Ažman slavnosti primeren, krasen govor, katerega so jubilarji in zbrano ljudstvo z največjo pazljivostjo poslušali. Ob 8. uri daroval je peto črno sv. mašo z libero za vse umrle sošolce, č. g. župnik Pavlič Damijan. Pri kosilu se se vrstile razne napitnice. Slavljence pozdravil je tudi vlč. g. dekan Novak iz Radovljice ter jim v svojem govoru želel obilne blagoslova v vinogradu Gospodovem in izrazil željo, da bi jim ljubi Bog po priprošnji Marije Pomagaj dal dočakati še vsem zdravim in krepkim 50letni jubilej. Vsi navzoči jubilarji so še trdnega zdravja in v kolikor je po človeško sklepati, se bode ta želja g. dekana tudi uresničila. — Bog živi 40letne jubilarje ter jim daj dočakati tudi zlate maše. V to pomagaj Bog po priprošnji Marije.

— **Klaverni nastop pevskega društva „Ratitovec“**. Marsikdo, ki je videl pri sprevodu Prešernove slavnosti zastavo z napisom pevskega društva Ratitovec in zlato liro na vrhu, je začudeno vpraševal: Kaj, to je pevsko društvo Ratitovec? Tisto društvo, pri katerem so nekdanj ponosno nastopali pevci pod vodstvom predsednika in ustanovitelja društva g. Uraniča v lepih narodnih nošah. Ta dan videl si pod zastavo prepereli selski liberalizem, par škricov in nekaj njih hlapcev, ne pa kakega pevca. Tako je ta tropica zavedajoč se svoje nezmožnosti stopicala z Grmekom vred po ljubljanskih ulicah, vrščena celo med pevška društva pod krinko lire, bolj klavirno, kakor zadaje „polomljeno“ konsumno društvo Kakoršna načela, tak nastop. Grmek je lahko ponosen na velik napredek pod svojim vodstvom.

— **Strokovno podporno društvo cementnih delavcev v Mojstrani** je imelo v nedeljo 17. t. m. javen shod. Predaval je phil. Rožič o namenu in potrebi strokovne organizacije in organizacije spleh. Predavatelj je pokazal zbranemu delavstvu, da le tedaj je napredovalo človeštvo, kedar je bilo dobro organizovano, to se pravi, da se je vsakdo, vsak stan zavedal svojih pravic in pa tudi svojih dolžnosti. Nato je govoril tov. Gostinčar o pomenu dela in delavske organizacije. Jasno in podučljivo je razložil, kako velikanskega pomena je delavska organizacija v današnjem času, v dobi modernega kapitalizma in egoističnega liberalizma. Nato je še enkrat govoril g. phil. Rožič o delavski izobrazbi, ki naj bi se širila v prvi vrsti po naših delavskih društvih. Zborevanje je jako spretno vodil tovariš Rabič.

— **Izpremembra v diplomaciji**. Cesar je imenoval izrednega poslanca in ministra v Mehiki grofa Hohenwarta za izrednega poslanca in ministra na portugalskem dvoru.

— **Slive na železnici**. S Hrvaškega Zagorja smo dobili sledeči dopis: Slive se nalagajo pri Sv. Križu ali v Krapi. Vagani, polni sliv, bi se morali takoj odpraviti proti Istri, Korminu, Gorici. A železniški uradniki v Zaboku in Zapresiču delajo velike ovire, ker se za vagon s slivami prav nič ne brigajo. Puste jih stati na kolodvoru kar po 3 dni. S tem se izgublja čas in kvari blago. Ko bi torej vagoni že imeli biti na svojem mestu, se niso premaknili niti iz Zagorja. To je v veliko škodo kupcem in konsumentom. Tudi prometna uprava dela ovire, ker ne daje dovolj vagonov na razpolago. Kupci zahtevajo po 10—14 vagonov, dobe pa od uprave kvečjemu 1—2 vagona. To je nedopustno! Za vsako škodo, ki jo trpe prizadeti, mora biti odgovorna železniška uprava vsled svoje nagajivosti!

— **Zazidano okostje** so našli pretekli teden na Dunaju v Hadgasse. Skelet je moški in je črepija počena. Zločin se je moral zgoditi že pred več leti. Dunajsko drž. pravnišтво preiskuje zadevo.

— **Sedmi mednarodni kongres o delavskem zavarovanju** se odpravi danes ob 11. dopoldne na Dunaju. Zborovanje se vrši v slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča. Kongres je velike važnosti za nas, ker nameravajo razpravljati tudi o znanem nameravanem zakonskem načrtu v delavskem zavarovanju.

— **Otvoritev železnice čez Ture**. Program za otvoritev te nove železniške proge je sledeči: 19. t. m. se pod česar s posebnim dvornim vlakom v Schwarzach, dočim bo drugi posebni vlak vozil slavnostne goste, na čelu jim ministrski predsednik Gautsch in vodja železniškega ministrstva, tajni svetnik Vrba. V Schwarzachu blagoslovi 20. t. m. ob pol 8 zjutraj kardinal knez nadškof solnograški lokomotivo slavnostnega vlaka, na kar se prične slavnostna pot. Vlak se bo ustavil na vseh postajah, diner serviral v Gaštaju.

— **Izgubila** se je obleka z voza na poti med Kamnikom in Bernikom. Kdor jo najde, naj to izporoči našemu upravništvu.

— **Umrla** je v smledniški graščini 70 letna baronica Katarina Lazarini, roj. Hodevar.

— **Imenovana** je za suplentino v Toplicah g. Ernestina Schott, začasno učiteljico v Čatežu je imenovana začasna učiteljica v Ljubljani g. Hedvika Schott.

— **Društveni koledarček**. Kmalu dobimo „Društveni koledarček“ za leto 1906, kateri se bo odlikoval od lanskega s še bolj izbrano in bogato vsebino. Ker je izdajanje vsakoletnega koledarčka zelo važno podjetje, ne bi smelo biti nobenega slovenskega moža in mladeniča, ki ne bi nosil pri sebi tega našega koledarčka kateri nadomesti lahko vsled svoje praktične uredbe vse druge zapiske, note in t. d. Zato pa nabiratelj naročnikov pozor! Izkušajte nabirati kolikor največ mogoče naročnikov in pošljite nabiralne pole, katere so se vam poslale, vsaj do 1. oktobra t. l. na naslov „Slovenske krščanske socialne zveze“ v Ljubljani, v katere korist je namenjen dobiček iz koledarčka. Lanske naročnike, ki še niso poravnali računa za koledarček za letošnje leto, pa prosimo, da store to takoj, da ne bo treba pošiljati novih opominov.

— **Tatvina in ubežništvo ob priliki vojaških vaj**. V Kostanjevici pri Gorici je ob priliki zadnjih vojaških vaj vojak domobranskega polka v Trstu Ivan Draščel ukradel nekemu gostilničarju kolo in zbežal čez mejo na Laško.

— **Izrabljanje delavskih moči**. V tovarni v Zdravčini na Goriškem dela 5 deklet, starih 10—12 let po 11 ur na dan, za kar dobe 60 vinarjev! Temu protipostavnemu in nečloveškemu izrabljanju mladih moči naj stori oblast takojšen konec!

— **V pijanosti** je padel 58letni Peter Miniussi iz Staranzana pri Trzinu na Goriškem z lestve in si prelomil hrbtenico. V goriški bolnici usmiljenih bratov je kmalu potem izdihnil.

— **Nedeljsko praznovanje pri vojaki**. Vojashta ne sme nihče kritikovati. Takoj se vzdigne vse, kar nosi sabljo in izkuša vsako izjavo zavrniti. In vendar je resnica, da vojaštvo nam najbolj pači naše fantje; vojaštvo ruje iz src novincev verski čut; vojaštvo jim jemlje veselje do dela. — Britke se je pritoževal na velikonočne počitnice došel vojak. Narednik je vojakom pregledoval kovčge. V njegovem kovčgu dobi molitvenik. Zaničljivo prime knjižico z dvema prstoma, jo pokaže drugim vojakom rekoč: „Glejte fantje, kaj pa ta ima“ in vrže knjižico na tla. Glasen krahot odmeva po sobani. Tako zaničevanju izpostavljen

vojak je moral radi svojega molitvenika tedne in tedne prenašati ob tovarišev zbadanje. V cerkev gredo vojaki skupno le porredkoma. — Višja zapoved pa velevala, da se mora vsakemu vojak, če ni službeno zadržan, dovoliti, če prosí, da sme iti k sveti maši ob nedeljah. — Vojak se po predpisu oglasi pri naredniku. Narednik pa zareži nad njim: „Dopoldne ne pustim nobenega ven, popoldne pa lahko greste ob drugi uri, kamor hočete. Torej v gostilno se sme, v slaboglasne hiše ni prepovedano zahajati, z raznimi ženskami se vlačiti je dovoljeno, v cerkev se pa ne sme. Vojak bi se sicer zamožgel pritožiti pri stotniku, a kako bi potem mogel prenesti nagajivost narednikovo, ki ima sto prilik maščevati se nad takim, ki bi se predrznil pritožiti se čez njega. Vojaki gredo tudi k spovedi. Toda kakšna da je priprava za spoved, kakšno obnašanje po spovedi, in celo po sv. obhajilu, o tem je boljše molčati. Koliko boljše je na Pruskem, kjer se vojakom celo priporoča, da se vpišejo v krščanska društva in izpolnjujejo svoje verske dolžnosti.

— **V Trzinu** nameravajo ondotni slovenski liberalci ustanoviti novo posojilnico, akoravno obstoji že nekaj let ondi čvrsto delujoča ljudska posojilnica. — Tudi na to polje hočejo zavesti razpor. Izvolili so že v ta namen odbor, kateremu načeljuje bivši kontrolor Richard Mally.

— **Slovenski dijaki**, ki so z dobrim uspehom dovršili četrto ali kateri višji gimnazijski razred, se sprejemajo v hrvaško frančiškansko provincijo sv. bratov Cirila in Metodija. Oni, ki se žele posvetiti redovniškemu poklicu v isti provinciji, naj pošljejo do 20. septembra krstni list, izpričevalo zadnjega semestra, dovoljenje od staršev oziroma od varuhov, zdravniško izpričevalo, izpričevalo navedeni potrjeno od domačega g. župnika ali pa od g. kateheta na frančiškanski provincijalatu v Zagrebu, Kaptol št. 9.

— **Na adresi c. kr. direkcije državne železnice v Beljaku**. Na progi Ljubljana-Trzin je gotovo največji osebni promet na postajališču Otoče. Na tisoče ljudstva ne samo romarjev ampak tudi gospode posebno iz Ljubljane izstopi in vstopi vsaki dan na tej postaji. Pri vseh teh ogromnih dohodkih, ki jih ima železnica od tega postajališča, pa ona napram tujcem še toliko ni naklonjena, da bi napravila saj eno pokrito lopo. Tako se včasih primeri, da tujce na poti prehiti ploha in tako morajo razgreti in do kože premečeni kar na prostem čakati vlaka. Cuje se, da je bila že spomladi komisija in da je ista sklenila, da se mora takoj in sicer že do binkošti napraviti nova postaja. Toda binkošti so že minule, jesen je pred pragom in tako kaže, da bo vsa stvar počasi zopet zaspala. Seveda za romarje je vse dobro!

Eden izmed prizadetih.

— **Odkrili so spomenik** na čast rajni cesarici Elizabeti včeraj v Francovih varih. Pri odkritju spomenika je bil navzoč nadvojvoda Franc Ferdinand.

— **Konjski strah**. Med Hrušico in Jesenicami bi se bila kmalu pripetila vsled avtomobila velika nesreča. Vozniki so vozili nad strmim bregom med Hrušico in Jesenicami, približa se jim nasprotni avtomobil. Vozniki mahajo, naj se ustavi in jih počaka, ker je bilo ondi zelo nevarno mesto. A avtomobil vozi naprej prav pred konje, kjer se je moral ustaviti, ker ni bilo mogoče naprej. Sedaj pa pride najlepše. Vozniki so pokušali pognati, a niso mogli naprej, konji so vedno silili nazaj in je bila velika nevarnost, da se vse skupaj ne prevrne čez ceste v dolino. En konj je bil že pod cesto in so ga vozniki komaj rešili. A avtomobil na opetovane prošnje voznikov ni hotel nazaj, vsled česar so morali obrniti vozniki svoje težke vozove in jih odpeljati v stran na polje, da je mogel po cesti avtomobil. Konji so voznikom vsled avtomobila že tako splašeni, da se boje že vsakega kolesarja. Vozniki so vsi zelo razkačeni. Cuvaj postave so hitro blizu, če voznik na gotovem kraju ne podloži coklje, a proti avtomobilom imajo zaprte oči. Vozniki pravijo, da tega ne bodo dolgo trpeli. Morda bi naši poslanci tudi lahko kaj storili proti temu?

— **Shod mladeničev Marijinih družbiz Belokrajine 10. septembra t. l.** pri 3 farah se je nepričakovano lepo izvršil. Vseh mladeničev je bilo do 250, ki so šli v procesiji od farne cerkve proti 3 faram z dvema zastavama. Pri 3 farah je bilo vse krasno okrašeno. Gover v cerkvi je imel g. P. G. Othard iz Novmega mesta. Popoldan je bil skupen obed in med obedom so razni govorniki, duhovniki in mladeniči, povdarjali edinost, gorečnost do Marije, nevstrašenost pred ljudmi, molitev in delo zase in za narod. Veselje je bilo res neprisljano. Druhi ljudi obilo. Poslal se je g. knezoškofu poklon. Takih dnij si še želimo.

— **I. mednarodni shod za vzgojo in varstvo otrok** se bo vršil 17., 18., 19. in 20. t. m. v Lüti-

tihu v Belgiji. Predsedoval mu bo belgijski naučni minister. Odseki sestoje iz odličnih zdravnikov, pedagogov in psihologov. Kongres bo imel tele sekcije: Poučevanje otrok, vzgoja otrok, ravnanje z anormalnimi otroki, vzgojevalni zavodi. Vseh predavanj bo 200. Kongres izključuje vsako politiško, filozofsko in versko debato. No brez takih debat bodo na kongresu težko prišli do cilja.

— **Iz Metlike** se nam piše: Neki gospodek, katerega smo že dalje časa par donirali, je menda iz gole zavisti našega odločnega pristaša v tukajšnji kavarni brez vsakega povoda napadel s psokami na tako grd, nedostojen in surov način, da so se zgražali vsi, tudi liberalni gostje. Gospod kavarnar je čutil potrebo, tega liberalnega gospodka, kateri hoče postati c. kr. uradnik, iz kavarne iztirati. Dotičnemu junaku za zdaj svetujemo, naj bi poizkusil z abstinenco! — Metlika ostane še vedno pod gospodarstvom naših „predobrih“ ekonomov Jutraža, ki je iznova izvoljen županom, in tajnika Gangla, ki zagotavlja, da ostane še v Metliki vedno pri starem redu, nad katerim se še celo tujci čudijo.

Ljubljanske novice.

lj **Volitve pomočniškega gremija trgovcev v Ljubljani**. Pri včerajšnji volitvi, ki jo je vedil načelnik trgovskega gremija g. Knez, so bili izvoljeni in sicer za načelnika gosp. Karol Tekavčič, za načel. namestnika gosp. Ignacij Kessler, za odbornike pa gg.: Josip Drčar, Ivan Kmet, Oton Schmidt, Pavel Magdič, Karol Meglič, Ivan Volk. Odposlanca k zborovanjem gremija sta gg.: Pavel Magdič in Karol Meglič. V razsodišču so bili izvoljeni gg.: Fran Berjak, Fran Mulaček, Viktor Rus, Josip Sekula, Franc Smole, Emerik Tršan. Namestniki razsodišča so pa gg.: Fran Mataj, Oroslav Schaffer, Rudolf Stritar.

lj **Južna železnica in nemška predznost**. Nemški listi so silno ogerčeni, ker sta ob priliki Prešernove slavnosti vihrali s poslopja južne železnice dve zastavi češ, da je to „Taktlosigkeit“ proti Nemcem. To upijejo tisti Nemci, katerim južna železnica pri vsakem njihovem hajanju okraši celo peron celjskega kolodvora. V Celju tega Nemci ne smatrajo za „Taktlosigkeit“ proti Slovencem. Mi zahtevamo od južne železnice popolne enakopravnosti kakor tudi, da pri slovenskih slavnostih v Ljubljani glede okrašenja svojega kolodvora južna železnica meri z isto mero, kakor pri nemških slavnostih v Celju!

lj **Razmere pri vojaški godbi** so vedno bolj značilne. Pri promenadnih koncertih igra samo eno slovensko točko in meni, da se bomo Slovenci s tem zadovoljili. Mi hočemo, da na javnih prostorih tudi vojaška godba daje čast slovenskemu značaju Ljubljane in zato naj pri prihodnjih nastopih to upošteva! Sedaj se nam poroča, da se kaznuje godbe, ako slovenske koračnice ponavljajo, da morajo v vojašnici dve ure neprenehoma igrati razne koračnice. Zahtevamo, da se to preišče! Za razmere pri vojaški godbi se bomo odslej bolj brigali!

lj **Ljubeznjiv prijatelj**. Danes ponoči je spremljal laški zidar Josip Gobo svojega tovariša Josipa Fiorindoja, ki je bil vinjen, domov na Trnovski pristan. Fiorindo je pa ravnal s svojim tovarišem tako ljubeznjivo, da ga je sunil z nožem v levo roko nad komolcem.

lj **Sovražnik policajev**. Ko je včeraj opozoril policijski stražnik hlapca Jos. K., ki je razgrajal po Konjušnih ulicah, k miru, se je ta pričel iz stražnika norčevati tako dolgo, da je bil stražnik prisiljen hlapca aretovati. Med potjo se je hlapec stražniku zoperstavil in ga hotel vrci na tla. Pri tem mu je raztrgal trak za piščalko in mu odtrgal polumesec.

lj **Nekaj denarja** je bilo najdenega v vozu dolenske železnice. Denar se nahaja na postaji v Novem mestu, kamor ga je oddal železniški sprevodnik gosp. Josip Lukežič.

lj **Tepež**. Včeraj popoldne so se zbrali v neki gostilni na Krakovskem pristanu štirje mizarski pomočniki in en hlapec. Ko so bili že nekoliko vinjeni, je začel neki pomočnik preklinjati Boga. Ko ga je pa drugi pomočnik posvaril, je dobil po nosu tako batino, da se mu je takoj ulila kri po obrazu.

Stajerske novice.

lj **V ljutomerskih goricah** bo letos rana bratva, ker sedanja vročina zelo prija grozdu in bo nam Bog dal dobro kapljico; le škoda, da nam je toča vzela nekaterim polovico, drugim pa dve tretjini ali še več.

lj **Pasji kontumac** je proglašen nad občinami Slov. Bistrica, Gor. in Do-

lenja Poljskava, Gor. in Dolenja ponaves, Osel, Smartno na Pohorju, Ritosnoj, Crešnjevec, Sentovec, Kovača, Gor. Bistrica Gor. in Del. Ložnica, Cigonce, Kališe, Gabernik, Pokeshe in Laporje.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. septembra. Plenarna seja gospodsk zbornice bo 7. do 9. oktobra.

Praga, 18. sept. Baron Gautsch se začel danes pogajati s Čehi zaradi delavnosti deželnega zbora. Vlada je za razširjenje volilne pravice in bo za novo kurijo predlagala 36 mandatov.

Praga, 18. septembra. Dr. Herold se je izjavil na ljudskem shodu načelno za splošno volilno pravico. Čehom ni mogoče zdaj misliti na uresničenje svojih državno-pravnih teženj, zato naj delajo realno v demokratskem smislu.

Olomuc, 18. sept. Dr. Fischer je včeraj na velikem češkem shodu zahteval češko državno pravo, splošno volilno pravico, odpravo gospodsk zbornice, podražavljenje minoritetnih šol, češko vseučilišče v Brnu, češko visoko šolo za poljedelstvo itd.

Tešin, 18. septembra. Včeraj je bil tu nemški shod, ki je protestiral proti poljskim paralelkam in zahteval nemški državni jezik. Demonstrujoča množica je šla proti poljskemu „Narodnemu domu“ in pobila endi več šip. To je vzbudilo veliko ogorčenje, ker pri zadnjem poljskem shodu ni bilo nobenih demonstracij proti Nemcem.

Aš, 18. septembra. Tu so postavili Nemci za kandidata na mesto umrlega Ba-reutherja, h e b s k e g a župana E m i l a Schindlerja.

Trutnov, 18. sept. Na včerajšnjem shodu severno-čeških nemških občin so sklenili zastopniki 68 nemških občin zahtevati od nemških strank, naj toliko časa ne pripuste zberovati češki dež zbor, dokler se ne ustanovi nemško okrožno sodišče v Trutnovem.

Praga, 18. sept. „Naredni Listi“ poročajo, da je imenovan dr. Schauer, Mladocéh, za svetnika pri upravnem sodišču.

Praga, 18. septembra. Na občnem zboru lastnikov sladornih tovarn so naglašali, da se zniža cena sladkorja.

Eggenburg, 18. sept. Včeraj se je tu vršil shod krščanskih socialcev. Princ Lichtenstein se je bavil z bodočimi državnoborskimi volitvami, Lueger pa je govoril o razmerju z Ogrsko. Sklenili so resolucijo, kjer pravijo, da bodo z vsemi močmi delali na to, da naša državna polovica Ogrski ničesar ne plača in ne izroča, ako bi ta vztrajala pri svojem stališču.

Lvov, 18. septembra. Stavka mesarjev še vedno traja.

Budimpešta, 18. septembra. Ziganjja, ki je bil obdolžen da je neki tretji osebi izdal listine in sicer podkupljen, je bil včeraj izpuščen iz zaporja Budimpeštanski mestni glavar je dejal, da bi barona Banffyja gotovo zaprli, ako bi ga ne ščitila imuniteta.

Budimpešta, 18. sept. Pismo Banffyjevo v zadevi brošure „Ogrska kriza in Hohenzolernci“ ni izginilo. Obdržala ga je policija, ki ga ni izročila državnemu pravdnistvu, da nadaljuje zasledovanje Ziganjevih sokrivcev.

Dunaj, 18. sept. Promet na državni železnici ob bavarski meji je ustavljen, ker je pri postaji Lend Gastein zaprla progo velikanska skala, da se bo promet moral vršiti po bavarski progi.

Peterburg, 18. septembra. Angleška diplomacija se izkuša sporazumeti z Rusijo glede Perzije in osrednje Azije. „Novoje Vremja“ trdi, da bo to dalo še povod za prepire.

Peterburg, 18. septembra. Bulyginov ustavni načrt bodo nekoliko izpremenili, ker inteligenca z njim ni zadovoljna. Mnogo učenjakov, med njimi fiziolog Pavlov, Jigdanov, rektor dorpatske univerze in kemik Mendelejev bi ne mogli biti po dosedanjem volilnem redu izvo-

ljeni v dumo, ker ne plačajo 1800 rubljev stanarine.

Peterburg, 18. sept. Tolerančna komisija je sklenila, dovoliti Mohamedancem na njihove prošnje sledeče koncesije: neomejeno zgradbe molivnic in enakopravnost turških svečnikov s pravoslavnimi, odklenila pa je zahtevo, naj se ne pošiljajo krščanski misijonarji v turške kraje.

Peterburg, 18. sept. V 138 okrajih moskovske gubernije vlada lakota. Treba bo za olajšanje bede vsaj 350 milijonov rubljev podpore.

Peterburg, 18. septembra. Tu še vedno zapirajo delavce. — Včeraj so jih zaprli 340.

Carigrad, 18. sept. V Magneziji, kjer so našli 34 kg dinamita in zaprli 20 Armencev; so zdaj tudi prijeli načelnika armenskih zarotnikov Delimardika.

Berolin, 18. sept. Iz Peterburga brzojavljajo: Neki mladenič je ustrelil s samokresom na princa Louis Napoleona, ki je imenovan za carskega namestnika na Kavkazu. Princ ni ranjen, napadalec je ubežal.

Jena, 18. septembra. Strankarski shod soc. demokracije se je danes otvoril. Prišlo je mnogo delegatov. Pričakovati je živahnih debat, ker se udeležujejo shoda berolinski anarhistični socialisti in vsi elementi, ki niso zadovoljni s stranko, zastopano po glasilu „Vorwärts“, ki jo komandira Bebel.

Haag, 18. sept. Pretendent Sonnebait na Timorju, Sundski otoki, je vdrl na nizozemsko posest. Ubityh je bilo 32, vjetih pa 63 oseb.

London, 18. sept. „Standard“ poroča Karlstadu: Tu sem dohajajo vojaški vlaki. Svedsko bredivje je razdeljeno v tri divizije, od katerih križarita dve. Vse švedske ladje so pripravljene za boj. Trdnjava Hotten je pripravljena za obrambo. „Daily Express“ izjavlja, da namerava posredovati med Svedsko in Norveško angleški kralj Edvard.

Razne stvari. Najnovejše.

Pomanjkanje mesa v Nemčiji. Založniki mesa vojaštvu so prire ili v Berlinu shod, na katerem so sklenili naprositi vojnega ministra, naj vpliva, da se odpre meja za uvoz inozemske živine. Tudi berolinska mesarska zadruga je naprosila nemškega kancelerja, naj odpre nemško mejo za uvoz inozemske živine.

Razglednice s slikami bankovcev so prepovedane.

Otroku odsekal glavo Kmet Saza je v Vojteku odsekal svojemu detetu glavo, ker dete ni hotelo prenehati jokati.

Jetnik dedič. Friderik Ziese, ki je v zaporih v Winonu Minn v Ameriki radi velike tatvine, je podedoval po svojem starem očetu 50.000 mark.

Vzrok ločitve zakona. V Filadelfiji se hoče neka gospa ločiti od svojega soproga, ker je postal plešast.

Spetega nadstropja vrgla otroka. V Berlinu je 31letna delavčeva žena Lädler vrgla 11. t m. svojega 5letnega dečka in nato še sama skočila za njim na dvorišče. Mrtva sta oba. Cin je izvršila, ker se je hotel mož ločiti od nje.

Umrli je bivši francoski min. pred sednik René Goblet. Pripadal je zmer nim radikalcem.

Anarhist prijet. V Curiho so zaprli jako nevarnega anarhista dr. Meyerja.

Darovi.

Poslano našemu upravništvu.

Za škofove zavode: Marijina dekliška družba v Tržiču 10 kron mesto venca na grob svoje tajnice gospd. Marije Raitharek.

Išče se v najem 1883 5—3

restavracija

all gostilna

v kakem večjem kraju na Gorenjskem.

Ponudbe sprejema uprav. „Slovenca“.

4 dijaki

se sprejmejo pod strogim nadzorstvom na stanovanje in hrano v Krojaških ulicah št. 1. III. nadstropje.

1858 6—6

Učenec

iz boljše rodbine, zmožen slovenskega in nemškega jezika se takoj sprejme v trgovino

1872 4—4

A. Persché, Ljubljana.

Hiša

v Spodnji Šiški, sv. Jerneja cesta 39 se proda. Obstoja iz treh poslopij z vrtom. Več pove lastnik Anton Wisjan, sedlar v Spodnji Šiški št. 67.

1813 3—3

Veliko zalogo absolutno zjamčenega

pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, do 50 kron, sortirano najfinejše do 60 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne odaja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

V zalogi je tudi tropinsko žganje. Za zadrage in večje množine izjemne cene, 1731 49

Za obilne naročbe se priporoča Kmetijsko društvo v Vipavi.

Jernej Bahovec

tovarniška zaloga Grubbauerjevih zvezkov, založništvo nastenskih tabel za Črnilčevo računico, kipov slovenskih literatov, peres družbe sv. Cirila in Metoda ter slovenskih

1878 3—3

koledarjev

Marijin trg v Ljubljani Filijalka: Resljeva cesta 7.

priporoča svojo

tovarniško zalogo Grubbauerjevih zvezkov

z dobičkom, katerega je deležen učiteljski konvikt.

Šolske knjige za ljudske šole, peresa učit. konvikta in druga peresa, svinčnike, držala, črnilo, tintni izvleček, šolske gobe ter druge šolske potrebščine.

Solidno in točno postrežbo zagotavlja

z odličnim spoštovanjem

Jernej Bahovec.

Šolske knjige za vse šole

v najnovejših, odobrenih izdajah,

pisalne in risalne, kakor tudi druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah 1865 6—5.

priporoča

L. SCHWENTNER, knjigotržec

v Ljubljani, Prešernove ulice 3.

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, posebno na c. kr. I in II. državni gimnaziji, c. kr. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljsku tukaj, žasebnih kakor tudi ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, v mehkih in trpežnih šolskih vezavah, po najnižjih cenah. 1852 10—7

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj.

Ljubljanski šolski koledar 2 vinarja.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice. 18 150—100